

Dosarul nr. 3ra-1197/22
2-19093129-01-3ra-16112022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud. Gr. Cazacu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Gh. Mâra, A. Bostan, Gr. Dașchevici)

Î N C H E I E R E

28 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de către Tatiana Patrașca,
în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de Tatiana Patrașca
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind recunoașterea dreptului la
indemnizație de maternitate și obligarea achitării indemnizației de maternitate și
a prejudiciului moral,
împotriva deciziei din 12 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La originea cauzei se află acțiunea depusă la 15 aprilie 2019 de către Tatiana Patrașca împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale (în continuare CNAS), privind recunoașterea dreptului la indemnizația de maternitate, obligarea calculării și achitării indemnizației de maternitate și încasarea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că, începând cu luna iulie 2013, conform art. 16 alin. 2 din Legea nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, s-a aflat în concediul prenatal și postnatal. La data de 24 octombrie 2013 a născut primul copil xxxxxxxxxxxx. La data de 3 octombrie 2015, a născut al doilea copil xxxxxxxxxxxxxxxx. În toată această perioadă a avut statut de persoană neasigurată aflată la întreținerea soțului asigurat și s-a ocupat de creșterea și îngrijirea copiilor. În luna noiembrie 2014 și în iunie 2015, a fost încadrată, pe durata a două luni în total, în calitate de operator la Biroul electoral Corjeuți.

Pe 14 decembrie 2015 a depus la Casa Teritorială de Asigurării Sociale Briceni (în continuare CTAS Briceni) o cerere prin care a solicitat să-i fie stabilită și achitată indemnizația de maternitate, în calitate de soție ce se află la întreținerea soțului asigurat.

Prin răspunsul nr. 2015/04/1/47478 din 16 decembrie 2015, CTAS Briceni a refuzat stabilirea indemnizației de maternitate pe motiv că reclamanta nu s-a aflat 9 luni consecutive la întreținerea soțului.

În perioada 23 februarie 2016 – 20 martie 2017, a expedit mai multe solicitări instituțiilor abilitate. La data de 3 februarie 2016, a expedit un demers către CNAS, la data de 6 iulie 2016 a expedit alte 2 demersuri către președintele țării și prim-ministru, la data de 20 martie 2017 a trimis o cerere repetată către CNAS prin care a solicitat achitarea indemnizației, invocând că îi este încălcat dreptul constituțional la asigurare socială. Toate demersurile adresate au fost tratate cu refuz din motiv că reclamanta în calitate de soție nu s-a aflat nouă luni consecutive la întreținerea soțului asigurat conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 108 din 3 februarie 2005.

La 9 februarie 2017, Curtea Constituțională a emis Hotărârea nr. 6, prin care a declarat neconstituționale prevederile art. 16 alin. (5) din Legea nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, precum și pct. 49 din Regulamentul aferent, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 108 din 3 februarie 2005 (indemnizația de maternitate).

În lumina noilor prevederi legale, la data de 20 martie 2017, reclamanta a expedit în adresa CNAS un demers repetat, prin care a solicitat achitarea indemnizației de maternitate solicitate în termenul prevăzut de lege, întrucât motivul refuzului a fost declarat neconstituțional.

Astfel, la data de 30 martie 2017, CNAS a expedit în adresa reclamantei un răspuns prin care a refuzat calcularea și achitarea indemnizației de maternitate.

În opinia reclamantei, CTAS Briceni a aplicat o prevedere ce vădit i-a încălcat drepturile la asigurare socială, recunoscute prin Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr. 183 privind revizuirea Convenției asupra protecției maternității din 1952, adoptată la Geneva la 15 iunie 2000, cu următoarea declarație „în conformitate cu articolul 4 paragraful 2 din convenție, Republica Moldova declară că femeilor salariale și ucenicilor, precum și soțiilor aflate la întreținerea salariaților, li se acordă concediu de maternitate ce include concediul prenatal cu o durată de 70 de zile calendaristice și concediul postnatal cu o durată de 56 de zile calendaristice (în cazul nașterii complicate sau al nașterii a doi sau mai mulți copii - de 70 de zile calendaristice), plătindu-li-se pentru această perioadă indemnizații în modul stabilit de lege”.

Având la bază cele menționate, reclamanta Tatiana Patrașca a solicitat recunoașterea dreptului la indemnizație de maternitate, obligarea Casei Naționale de Asigurării Sociale să calculeze și să achite indemnizația de maternitate, stabilirea unui prejudiciu moral în sumă de 5000 lei, cauzat în urma refuzului de achitare a indemnizației de maternitate.

Prin hotărârea din 21 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani, a fost admisă parțial acțiunea depusă de Tatiana Patrașca, fiind constatat dreptul reclamantei Tatiana Patrașca la indemnizația de maternitate în temeiul cererii din 20 martie 2017 și a cererii prealabile din 13 decembrie 2018. Totodată, s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale de a calcula și achita reclamantei Tatiana

Patrașca indemnizația de maternitate, conform legii. În rest, pretențiile au fost respinse ca fiind neîntemeiate (f. d. 163).

La 6 iulie 2021, cu respectarea termenului prevăzut de art. 232 alin. (1) Cod administrativ, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 21 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani, iar la 25 noiembrie 2022, cu respectarea termenului prevăzut de art. 232 alin. (2) Cod administrativ, a fost prezentată motivarea apelului.

Prin decizia din 12 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 21 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani.

S-a casat integral hotărârea din 21 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani și s-a emis o nouă decizie, prin care s-a declarat inadmisibilă acțiunea înaintată de Tatiana Patrașca, din motiv că acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 209 Cod administrativ.

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel, prin prisma normelor de drept material ce reglementează raportul juridic litigios, în raport cu circumstanțele cauzei, a reținut ca fiind neîntemeiată soluția primei instanțe referitoare la temeinicia acțiunii, având în vedere că, la caz, sunt aplicabile prevederile art. 17 alin. (1) și (4) din Legea nr. 793 din 10 februarie 2000 a contenciosului administrativ, conform căruia cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la: a) data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia.

Instanța de control judiciar a reținut că la materialele dosarului lipsește un act care ar indica expres data notificării deciziei CTAS Briceni nr. 1378 din 28 decembrie 2018 reclamantei Tatiana Patrașca, însă instanța a considerat că comunicarea actului a avut loc la data de 15 februarie 2019, asta deoarece în referința depusă la cererea de apel, Tatiana Patrașca a invocat că, după recepționarea răspunsului CTAS Briceni nr. 1378 din 28 decembrie 2018, la data de 15 februarie 2019 s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune împotriva CTAS Briceni, privind obligarea calculării și achitării indemnizației de maternitate (f. d. 199). Faptul respectiv denotă că, la data de 15 februarie 2019, Tatiana Patrașca a deținut cu siguranță răspunsul CTAS Briceni nr. 1378 din 28 decembrie 2018, iar în lipsa altei informații despre data comunicării actului, instanța de apel a considerat că anume începând cu data de 15 februarie 2019, urmează a fi calculat termenul de adresare în instanța de judecată cu prezenta acțiune.

În acest context, este cert faptul că Tatiana Patrașca urma să se adreseze în instanța de judecată cu prezenta acțiune în termen de 30 de zile din ziua imediat următoare aducerii la cunoștință a actului administrativ contestat. Respectiv, termenul limită a acțiunii este data de 18 martie 2019.

Însă, contrar normelor citate, cererea de chemare în judecată a fost depusă de Tatiana Patrașca prin intermediul oficiului poștal doar la data de 15 aprilie 2019, adică peste 58 de zile de la recepționarea deciziei nr. CTAS Briceni nr. 1378

din 28 decembrie 2018, respectiv a fost depusă cu încălcarea termenului legal de 30 zile, prevăzut la art. 17 alin. (1) lit. a) din Legea contenciosului administrativ.

Așadar, cererea de chemare în judecată înaintată de Tatiana Patrașca la data de 15 aprilie 2019, a fost depusă peste termenul legal prevăzut de lege.

La 10 noiembrie 2022, Tatiana Patrașca a declarat recurs împotriva deciziei din 12 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f. d. 236, vol. I), iar la 18 noiembrie 2022 a prezentat motivarea recursului (f. d. 19, vol. II).

În susținerea recursului, a invocat dezacordul său cu soluția instanței de apel, considerând-o eronată, instanța examinând superficial și părtinitor cauza, iar circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost elucidate pe deplin.

Invederează că, la data de 22 martie 2019, a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale la Curtea de Apel Chișinău.

La 27 martie 2019, Curtea de Apel Chișinău a emis o încheiere prin care a dispus restituirea cererii de chemare în judecată și a explicat reclamantei că aceasta este în drept să înainteze cererea de chemare în judecată în instanța competentă care este Judecătoria Orhei sediul Șoldănești sau Judecătoria Chișinău sediul Centru. La fel, prin încheierea din 27 martie 2019, instanța de apel a explicat că restituirea cererii de chemare în judecată nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant, cu aceeași acțiune, împotriva aceluiași pârât, cu același obiect și aceleași temeuri, dacă reclamantul a înlăturat încălcările.

Îndată cum a aflat despre încheierea Curții de Apel Chișinău, la data de 17 aprilie 2019, a expediat în adresa Judecătoriei Chișinău sediul Centru prezenta cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale.

Astfel, la data de 21 iunie 2021, Judecătoria Chișinău sediul Râșcani a emis o hotărârea legală și dreaptă.

Recurenta a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

Prin prisma articolului 191 alin. (5) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, deciziilor și încheierilor curților de apel.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel, pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

În conformitate cu art. 246, alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar, în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în

cazurile enumerate la litera d): recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1).

Examinând admisibilitatea cererii de recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acesteia, din următoarele motive.

Din materialele și lucrările dosarului rezultă că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 12 iulie 2022, fiind notificată recurentei (dispozitivul) în data de 19 iulie 2022, fapt ce se confirmă prin extrasul electronic anexat la dosar (f. d. 230, vol. I).

Decizia motivată a instanței de apel a fost notificată recurentei la 7 octombrie 2022, fapt ce se confirmă prin extrasul electronic anexat la dosar (f. d. 231, vol. I).

În privința modalităților de comunicare și notificare, Codul administrativ statuează, la art. 96 alin. (1), că notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Din coroborarea prevederilor legale precitate cu circumstanțele factice constatate, completul specializat constată că începutul curgerii termenului de depunere a recursului este ziua imediat următoare datei calendaristice notificării deciziei (dispozitivului), în speță urmând a fi ziua de 20 iulie 2022, termen care a expirat la 18 august 2022.

Însă, distinct acestor circumstanțe, Tatiana Patrașca a depus recursul la Curtea de Apel Chișinău pe 10 noiembrie 2022 (f. d. 236, vol. I), nu a comunicat instanței motivele pentru care a omis să dispună în termen de dreptul său procedural prevăzut de art. 245 alin. (1) Cod administrativ și nici nu a solicitat repunerea în termen.

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul din 10 noiembrie 2022 a fost depus după expirarea termenului prevăzut de art. 245 alin. (1) Cod administrativ.

În atare circumstanțe, instanța de recurs opinează că declararea recursului depus de Tatiana Patrașca ca fiind inadmisibil este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice. Or, certitudinea legală impusă regulilor de procedură civilă, în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile recurenților, cât și ale intimaților, astfel încât instanța de judecată nu este în drept să substituie voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură civilă, în vederea exonerării recurentului de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către acesta a efectelor legale.

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Tatiana Patrașca.

Conform art. 191 alin. (5), art. 244 și art. 246 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se declară inadmisibil recursul depus de Tatiana Patrașca împotriva deciziei din 12 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de Tatiana Patrașca împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind recunoașterea dreptului la indemnizație de maternitate și obligarea achitării indemnizației de maternitate și a prejudiciu moral.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu